

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedsontwikkeling Klavertje 4 regio Venlo

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

9 februari 2009 / rapportnummer 2029-166

1. OORDEEL OVER HET MER

Het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg heeft het voornemen het gebied Klavertje 4, gelegen ten noordwesten van het Knoop-punt Zaarderheiken, te ontwikkelen. Onderdelen van deze gebiedsontwikkeling zijn de grootschalige glastuinbouwgebieden Californië en Siberië, de bedrijventerreinen Trade-Port Noord en Freshpark, de veilingen ZON en Flora Holland, Greenpark Venlo (waar in 2012 eerst de Floriade plaatsvindt) en de ontsluiting van het gebied door middel van de ringvormige ontsluitingsweg waar de zogeheten 'Greenportlane' onderdeel van is.¹ Bevoegd gezag is het College van Provinciale Staten.

Voor een aantal aspecten van de gebiedsontwikkeling is een aanvulling van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) nodig. Voor de POL-aanvulling is een milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld. De Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) is gevraagd een advies te geven over de juistheid en volledigheid van de informatie in het plan-MER, in relatie tot de ontwerp-POL-aanvulling.²

Hoofdoordeel over het MER

Het plan-MER geeft voor het merendeel van de aspecten voldoende inzicht in de mogelijke milieugevolgen van de POL-aanvulling. Hiermee is het grootste deel van de essentiële informatie aanwezig. Bij het tot stand komen van de POL-aanvulling zijn de gegevens uit het MER op een constructieve wijze gebruikt. Dit blijkt uit de positieve scores op een aantal aspecten van de POL-aanvulling in vergelijking met de Gebiedsontwikkeling Klavertje 4 volgens het Ruimtelijk ontwerp K4. Het verschil in scores is gebaseerd op een andere ruimtelijke verdeling van functies, het niet opnemen van een aantal ontwikkelingen en op het aanbrengen van een volgorde bij de ontwikkeling. De Commissie plaatst bij drie onderwerpen uit het MER echter kanttekeningen.

Externe werking op Natura 2000-gebieden

Op enige afstand van het plangebied liggen verschillende Natura-2000 gebieden. Binnen het kader van de POL-aanvulling kan de emissie van verzurende en vermestende stoffen (zoals stikstofverbindingen) toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Wanneer hierdoor ook meer van deze stoffen neerslaan in Natura 2000-gebieden, die hiervoor gevoelig zijn, valt niet uit te sluiten dat dit in cumulatie met bestaand gebruik en andere activiteiten leidt tot 'significante gevolgen' voor de Natura 2000-gebieden.

Verkeer

Op basis van de informatie in het plan-MER is niet te bepalen of het besluit zal leiden tot knelpunten op het gebied van verkeersafwikkeling. Op verzoek heeft de Commissie inzage gekregen in de concept-cijfers voor het besluit-MER voor de Greenportlane. Uit deze (voorlopige) cijfers blijkt dat in de plansituatie in 2020 tijdens de spits op verschillende wegen, waaronder de Greenportlane, knelpunten in de verkeersafwikkeling optreden.

---

¹ Voor diverse planelementen van Klavertje 4 worden tevens (besluit-)m.e.r.-procedures doorlopen. Meer informatie hierover, alsmede verdere technische gegevens over de m.e.r.-procedure, zijn te vinden in bijlage 1. In bijlage 2 wordt een lijst gegeven van binnengekomen adviezen/zienswijzen over het plan-MER.

² Ontwerp POL-aanvulling dd. 18 november 2008.

Leefomgeving

Op basis van de informatie in het plan-MER valt niet uit te sluiten dat in de toekomst de grenswaarden voor luchtverontreiniging worden overschreden. Omdat de POL-aanvulling in de ruimtelijke reservering voor de Greenportlane voldoende ruimte biedt voor maatregelen om eventuele knelpunten op te lossen, beschouwt de Commissie dit niet als een essentiële tekortkoming in het plan-MER.

Conclusie

Voor de verkeers- en leefomgevingsaspecten geldt, dat de ruimtereservering binnen de POL-aanvulling voldoende ruimte biedt om de verwachte knelpunten te mitigeren. De mogelijke knelpunten en oplossingen daarvoor kunnen in het MER voor de Greenportlane onderzocht worden. Daarom acht de Commissie het niet nodig het plan-MER op deze aspecten aan te vullen.

Voor natuur geldt, dat wanneer de mogelijkheid van 'significante gevolgen' niet kan worden uitgesloten, een 'passende beoordeling' moet worden opgesteld. Deze moet dan deel uitmaken van het plan-MER. De provincie heeft een notitie aangeleverd, welke gezien kan worden als een passende beoordeling op het niveau van de POL-aanvulling.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht. In hoofdstuk 3 worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Natura 2000

Uit de informatie in het plan-MER, gecombineerd met de cijfers uit het concept-MER Greenportlane, valt af te leiden dat er een toename zal zijn van de emissie van onder andere stikstofverbindingen, door verkeer, industrie en mogelijk intensieve veehouderij. Dit betekent dat depositie van verzurende en vermestende stoffen in de omgeving mogelijk zal toenemen. Op enige afstand van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden Deurnse- en Mariapeel en Maasduinen. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor habitats, die gevoelig zijn voor deze depositie.

Omdat in de huidige situatie de kritische depositiewaarde (voor verzurende en vermestende stoffen) van deze gebieden al wordt overschreden, is volgens de Commissie niet uit te sluiten dat een toename van deze depositie kan leiden tot significante gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 moet dan een passende beoordeling worden opgesteld.

De provincie heeft in een aanvullende notitie³ (kwalitatief) beschreven welke gevolgen er door de POL-aanvulling te verwachten zijn. Uit de notitie blijkt dat de stikstofemissies kunnen toenemen. De provincie concludeert (onder meer op basis van de afstand tot de Natura 2000-gebieden) dat de extra bijdrage aan de depositie op de Natura 2000-gebieden gering is en daardoor niet tot significante gevolgen zal leiden. De Commissie onderschrijft dat toename van de stikstofdepositie als gevolg van het plan te verwachten is, maar deelt de

---

³ Notitie Beoordeling externe werking gebiedsontwikkeling Klavertje 4 op Natura 2000-gebieden, 2 februari 2009.

conclusie dat geen sprake is van significante gevolgen niet, omdat al sprake is van een overschrijdingssituatie.

De Commissie ziet de kwalitatieve beoordeling als een risico-inschatting, welke gezien kan worden als een passende beoordeling voor het plan. Hiermee is de benodigde informatie voor het plan-MER aanwezig. In de uitwerkingsfase van de POL-aanvulling zal moeten worden bezien hoe met de emissie- en depositieproblematiek wordt omgegaan. De provincie heeft aangegeven hierbij de mogelijkheden van verevening op plan-niveau (stand-still-principe)⁴ te willen onderzoeken.

■ De Commissie adviseert bij het zoeken naar een oplossing voor de emissieproblematiek in de uitwerkingfase de verschillende planonderdelen niet separaat maar in samenhang te bezien.

2.2 Verkeer

Het plan-MER geeft weinig inzicht in de toekomstige verkeersstructuur (de 'ring' rond het Klavertje 4-gebied), waarvan de Greenportlane een onderdeel zal vormen. In het MER wordt echter geconstateerd dat er mogelijk onvoldoende wegcapaciteit is om het verkeer af te wikkelen. Voor details en cijfers wordt verwezen naar het nog niet uitgebrachte besluit-MER voor de Greenportlane. Door het ontbreken van kwantitatieve gegevens is de wederzijdse afhankelijkheid (van de Greenportlane en Klavertje-4) niet te beoordelen. Hierdoor is uit het plan-MER niet af te leiden wat de effecten van het besluit zullen zijn op de verkeersafwikkeling in het plangebied. Ook wordt in het MER niet ingegaan op de risico's op, omvang van, of maatregelen tegen sluipverkeer, terwijl dit wel in de notitie R&D staat.

Op verzoek heeft de Commissie inzage gekregen in de concept-cijfers voor het besluit-MER voor de Greenportlane.⁵ Uit deze (voorlopige) cijfers blijkt dat in de plansituatie in 2020 tijdens de spits zowel de beide autosnelwegen A67 en A73 als een aantal wegen die deel uitmaken van de ontsluitingsring een zeer hoge intensiteit / capaciteit (I/C)-verhouding zullen krijgen.⁶

De Commissie concludeert dat op basis van de globale informatie in het plan-MER niet valt uit te sluiten dat er knelpunten gaan optreden met betrekking tot verkeersafwikkeling. De Commissie acht het echter niet noodzakelijk dat hierover een aanvulling komt binnen deze plan-m.e.r.-procedure, omdat de ruimtereservering binnen de POL-aanvulling voldoende is om de verwachte knelpunten te mitigeren. De mogelijke knelpunten en oplossingen daarvoor kunnen in het MER voor de Greenportlane onderzocht worden.

■ De Commissie adviseert in het MER Greenportlane de verkeersafwikkeling op de Greenportlane en overige wegen in het studiegebied te onderzoeken, en aan te geven hoe knelpunten hierin gemitigeerd (kunnen) worden.

---

⁴ Dit principe houdt in dat ieder project (in het plangebied), dat kan leiden tot deposities van verzurende en vermestende stoffen op Natura 2000, moet voorzien in een minimaal even grote afname van deze deposities ter plaatse van verzurings- en vermestingsgevoelige habitats.

⁵ Concept d.d. 12 januari 2009.

⁶ Met name op de aansluiting van de A73 en delen van de Venrayseweg, de Horsterweg, de Venloseweg en de Eindhovenseweg is in de spitsen sprake van I/C-verhoudingen $\geq 0,9$ en dus op forse kans op congestie.

2.3 Leefomgeving

In het MER zijn zowel de huidige situatie, als de autonome ontwikkelingen met betrekking tot luchtkwaliteit zeer globaal en kwalitatief beschreven (dit geldt overigens ook voor geluid en externe veiligheid).⁷ Uit het MER valt af te leiden dat de luchtverontreiniging zal toenemen, terwijl de (ontwikkeling van de) luchtkwaliteit op een aantal locaties al kritisch is.⁸ De provincie heeft in de 'Limburg principles' onder andere de ambitie: 'onze lucht, bodem en water zijn gezond' geformuleerd.

- De Commissie adviseert bij verdere planuitwerking de gevolgen voor luchtkwaliteit, geluidbelasting, externe veiligheid en barrièrewerking tevens te beoordelen op hun effect voor de volksgezondheid.

Door het ontbreken van gedetailleerde cijfers over verkeer en de constatering dat de wegcapaciteit mogelijk onvoldoende is, valt niet uit te sluiten dat door de POL-aanvulling, afhankelijk van de te kiezen variant voor de Greenportlane, in 2012 op een aantal kritische locaties (met name langs de A67) de grenswaarden voor NO₂ worden overschreden.⁹

Omdat het afhankelijk van de te kiezen variant voor de Greenportlane is, of er knelpunten zullen optreden, en omdat de POL-aanvulling voldoende ruimte biedt voor mitigerende maatregelen, acht de Commissie dit geen essentiële tekortkoming in het plan-MER.

- De Commissie adviseert, in het MER Greenportlane in te gaan op de mogelijke knelpunten ten aanzien van luchtkwaliteit in het studiegebied, en aannemelijk te maken dat knelpunten gemitigeerd kunnen worden.

3. AANBEVELINGEN VOOR HET VERVOLGPROCES

De opmerkingen in het verdere advies hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen. De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Cradle-to-cradle

Doorwerking

Een belangrijk uitgangspunt voor de POL-aanvulling zijn de zogeheten 'Limburg Principles', gebaseerd op het concept 'Cradle-to-cradle' (C2C). Uit de POL-aanvulling en het plan-MER blijkt dat de provincie grote ambities heeft op dit gebied. De POL-aanvulling schetst hiervoor echter alleen een planologisch kader. De daadwerkelijke uitwerking wordt naar een later planstadium en andere actoren doorgeschoven. In het MER en de POL-aanvulling wordt alleen uitgegaan van wettelijke grenswaarden. Er vindt geen toetsing aan de 'Lim-

---

⁷ De externe veiligheidsrisico's zijn alleen voor de huidige situatie beschreven.

⁸ In 2012 zit de luchtkwaliteit volgens de autonome ontwikkeling vrijwel op de grenswaarden.

⁹ Uit de concept cijfers uit het luchtkwaliteitsonderzoek voor het besluit-MER voor de Greenportlane blijkt dat in 2012 de grenswaarde voor NO₂ langs de A67 overschreden kan worden (afhankelijk van de variantkeuze). Op locaties langs andere wegen wordt rekenkundig juist voldaan aan de normen, maar reteren er kritische locaties. De luchtverontreiniging kan echter nog toenemen als vanwege de gesignaleerde onvoldoende wegcapaciteit (zie paragraaf 2.2) congestie zal gaan optreden.

burg principles' plaats. Er blijkt niet uit hoe de C2C uitgangspunten in de planuitwerking geborgd zullen worden.

- De Commissie adviseert bij het besluit aan te geven of en hoe geborgd wordt dat de C2C principes bij de verdere planuitwerking, ook door andere actoren, centraal blijven staan.

Ook wordt niet duidelijk wat de onderbouwing is voor de verschillende planonderdelen en de verhouding tussen oppervlakte van bepaalde functies. Volgens de C2C-uitgangspunten zou gestreefd moeten worden naar bepaalde verhoudingen tussen verschillende functies. In de ontwerp-POL aanvulling wordt aangegeven dat combinaties van functies per deelgebied moeten worden uitgewerkt, waarbij technische ontwikkeling steeds andere, nieuwe mogelijkheden zal opleveren. Hoewel hierdoor ruimte wordt geboden aan innovatieve maatregelen en combinaties, wordt het daadwerkelijk uitgaan van C2C bij de uitwerking erg vrijblijvend.

- De Commissie adviseert het programma voor bedrijvigheid en logistiek nader te onderbouwen, in relatie tot gewenste combinaties van functies, alsmede tekorten, overschotten en / of transformatieopgaven in de regio.

Natuur

Volgens de POL-aanvulling vindt grondverwerving voor nieuwe natuur alleen plaats op basis van vrijwilligheid. De Commissie betwijfelt of daarmee voldoende realisatiezekerheid wordt bereikt voor de voorspelde ambities en effecten in het MER.

- De Commissie adviseert een tussentijdse evaluatie ('mid term review') in de ontwikkeling van het gebied te plannen en naar aanleiding van deze evaluatie te bezien of het nodig is andere instrumenten in te zetten.

Warmte-koude-opslag

Toepassing van warmte-koude-opslag (WKO) is een belangrijk ingrediënt voor een meer milieuvriendelijke en innovatieve opzet van glastuinbouwcomplexen en gebieden met een gecombineerde bestemming.

- De Commissie adviseert bij de verdere planuitwerking de mogelijkheden na te gaan van een meer grootschalige toepassing van WKO, en na te gaan op welke manier aan de implementatie daarvan sturing kan worden gegeven.¹⁰

---

¹⁰ Het ministerie van VROM heeft in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Ondergrondse Energieopslagsystemen eisen aan aanleg en gebruik van WKO-systemen opgesteld. Daarnaast werkt de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB) in opdracht van het ministerie van VROM aan een certificatiesysteem mechanisch boren. Dit dient de kans te beperken dat de beschermende werking van afsluitende lagen wordt verstoord en eventuele verontreinigingen zich kunnen verspreiden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Provincie Limburg, Gedeputeerde Staten

Bevoegd gezag: Provincie Limburg, Provinciale Staten

Besluit: Aanvulling Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL)

Activiteit en categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: De aanvulling op het POL is mogelijk kaderstellend voor de volgende categorieën m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten:

- aanleg van een autoweg C1.2;
- natuurontwikkeling C9.2, D9;
- ontwikkeling van een bedrijventerrein C11.2, D11.3;
- aanleg glastuinbouwgebied C11.3; D11.4;
- biomassacentrale C22.1; D22.1;
- oprichting windturbines D22.2;
- Floriade en golfbaan C10.1;
- railterminal D2.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft behalve het plan-MER Gebiedsontwikkeling Klavertje 4 de volgende documenten geraadpleegd:

- Ontwerp POL-aanvulling gebiedsontwikkeling Klavertje 4, d.d. 18 november 2008;
- Tracénota / MER Greenportlane deel B Achtergrondrapport fase 1 d.d. 12 januari 2009;
- Tracénota / MER Greenportlane deel C Achtergrondrapport fase 2 d.d. 12 januari 2009;
- Tracénota / MER Greenportlane deel D Bijlagenrapport d.d. 12 januari 2009;
- conceptberekeningen voor luchtkwaliteit voor MER Greenportlane;
- Notitie Beoordeling externe werking gebiedsontwikkeling Klavertje 4 op Natura 2000-gebieden, d.d. 2 februari 2009.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 12 december 2007

aanvraag advies over reikwijdte en detailniveau: 7 december 2007

ter inzage legging: 13 december 2007 tot en met 4 januari 2008

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 19 februari 2008

notitie reikwijdte en detailniveau vastgesteld: 25 maart 2008

kennisgeving plan-MER: 19 november 2008

aanvraag toetsingsadvies: 18 november 2008

ter inzage legging plan-MER: 20 november tot en met 2 januari 2009

toetsingsadvies uitgebracht: 9 februari 2009

Bijzonderheden:

De Commissie heeft gesignaleerd dat op basis van de informatie in het plan-MER, alsmede de aanvullende notitie van 2 februari 2009, niet uit te sluiten

is dat er significante gevolgen optreden voor vermessings- en verzuringsgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden. Bij de verdere planuitwerking zal hiervoor een oplossing moeten worden gevonden.

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een voldoende plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. J.A.M. van Dijk
ir. J.A. Huizer
ir. W.H.A.M. Keijsers
drs. G. Korf (werkgroepsecretaris)
ir. W.J. Luiten
drs. L.H.J. Verheijen (voorzitter)
ir. R.F. de Vries

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Gemeente Venlo, Venlo
2. Gemeente Venray, Venray
3. Gemeente Horst aan de Maas, Horst
4. Waterschap Peel en Maasvallei, Venlo
5. Staatsbosbeheer, Tilburg
6. Allers Bedrijfswagens B.V., Venlo
7. Jan Schouten autobanden B.V., Venlo
8. Frapa Rubbercompany B.V., Venlo
9. Seacon Logistics, Venlo
10. Tommy Hilfiger, Venlo
11. Constructiebedrijf Lemmen, Venlo
12. Agri Trade GmbH, Venlo
13. Claessen Tankcleaning, Venlo
14. Claessen Holding B.V., Venlo
15. Claessen Transport B.V., Venlo
16. Claessen Onroerend Goed B.V., Venlo
17. Claessen Handelsonderneming B.V., Venlo
18. Rined Fourage B.V., Venlo
19. Clabe B.V., Venlo
20. VTO B.V. Recycling & Transport B.V., Venlo
21. Stichting Milieufederatie Limburg, Roermond
22. Wayland Nova B.V., Bergschenhoek
23. WestPlantgroup, Venlo
24. Besouw B.V., Grubbenvorst
25. Vlaminckx advocaten namens Schreurs Oliemaatschappij B.V., Venlo
26. Cityplanning Advies B.V., Sittard
27. Arvalis Adviseurs namens J.P.H. van de Goor, G.P.H. van de Goor-van de Broek en H.M.P. van de Goor, Sevenum
28. Arvalis Adviseurs namens M. Vestjens, Sevenum
29. Arvalis Adviseurs namens M.H. Teeuwen, Maasbree
30. Arvalis Adviseurs namens Maatschap H. en J. en J. Verhaegh, Sevenum
31. Harrie Derks makelaardij namens J.A.G. Duijf, Maasbree
32. Harrie Derks makelaardij namens T.P. Maessen, J.T.M. Maessen, M.J.J.T. Maissen en O.C.J. Manders, Maasbree
33. Arag Rechtsbijstand namens fam. Engelen, Hekwerk Limburg B.V., Venlo
34. Accon avm adviseurs namens J.H.M. Reijnders, Horst
35. Accon avm adviseurs namens fam. van Enckevort, Sevenum
36. Accon avm adviseurs namens J.P.H. van Enckevort, Sevenum
37. Accon avm adviseurs namens Maatschap Hoeijmakers-Hoeijmakers, Sevenum
38. Accon avm adviseurs namens G. en A. Hermans, Sevenum
39. Accon avm adviseurs namens J.H.C. Verstegen, Sevenum
40. Accon avm adviseurs namens A.P.H.J. Kersten, Sevenum
41. Holland van Gijzen advocaten namens Kwekerij Hermans-Walter B.V., en A. Schreurs Plantenkwekerij B.V., Sevenum
42. Holland van Gijzen advocaten namens Verstegen Sevenum B.V. Landbouwmechanisatie, Verstegen Invest B.V. en P.P.T.H. Verstegen, Sevenum
43. P. Janssen, Sevenum
44. P.J.G. Janssen, Sevenum
45. H. Wijnhoven, Sevenum
46. F. Verhaegh, Sevenum
47. J.M.G. Bussemakers Sevenum
48. J.H.A.J. Christis, Sevenum
49. M. Lenders, Venlo-Boekend
50. H. den Mulder, Grubbenvorst
51. Dorpsraad Horst en Dorpsraad Grubbenvorst
52. Actiegroep Sevenum tegen wind-energie Klavertje 4, Sevenum
53. Vereniging Behoud de Parel, Grubbenvorst
54. Gemeente Maasbree, Maasbree
55. Gemeente Sevenum, Sevenum
56. Ministerie van Defensie, Directie Zuid, Tilburg
57. KLG Europe, Venlo B.V., Venlo
58. Office Depot, Venlo
59. Multicopy Venlo B.V., Venlo
60. Beeren's Intern. Transport B.V., Venlo
61. Zijlmans Truckwash Heierhoeve B.V., Venlo
62. EMA Venlo B.V., Venlo
63. Claessen Fruit & Vegetables B.V., Venlo
64. F.L.M. Zijlmans, Venlo
65. Freshpark Venlo, Venlo
66. Mts. Grubben, Maasbree
67. W.M.L. van der Sterren-Vossen, J.W.E. van der Sterren en M.B.M. van der Sterren, Venlo
68. Aelmans Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieu namens J.H.M. Peeters, Maasbree
69. Arvalis Adviseurs namens P.P.M. van Meijel, Maasbree
70. Arvalis Adviseurs namens W.G.J. Driessen, Grubbenvorst

71. Arvalis Adviseurs namens W.P. Everts, Sevenum
72. Arvalis Adviseurs namens mts. Duijf, Maasbree
73. Arvalis Adviseurs namens P. van Meijel, Groentemakers, mts. Duijf, gebr. Hermans B.V., en mts. M.S.P. Jacobs en Y.M. Kersten, Maasbree
74. Arvalis Adviseurs namens mts. Peeters-Niëns, Maasbree
75. Achmea Rechtsbijstand namens fam. Ostolski, Sevenum
76. Achmea Rechtsbijstand namens P.G.M. Enckevort, Sevenum
77. Aelmans Agrarische Advisering namens mts. Philipsen-Berden, Sevenum
78. L.J. Huijs, Sevenum
79. A.A.J. Steeghs, Deurne
80. M.J.G. Claassens, Venlo
81. P.G. Sijbers, Sevenum
82. P. Wijnhoven, Sevenum
83. W. v.d. Rijdt, Sevenum
84. A.P.T. Hermans en J.J.A. Hermans, Sevenum
85. M. Smits, Sevenum
86. M.C.J. Kennis-Maessen, F.L.W. Kennis, Sevenum en R.T.M. Kennis, Roermond
87. M.G. Bouten-Bussemakers, Venlo
88. P.P.H.G. Bouten en K.J.P. Bouten Linsen, Venlo
89. P. Bouten, Venlo
90. Fam. J. Muysenberg-Roeven, Sevenum
91. M.H.M. van de Logt, Grubbenvorst
92. Shallers-Salema, Sevenum
93. Fam. Versteegen, Sevenum
94. J.A.J. Sanders, Venlo
95. R.J.H. Janssen en E.W.M. Lommen, Sevenum
96. J.J.P.H. Arts en N.E.M. Leenen, Sevenum
97. J.T. van Hoppe en J.J.C.M. van Hoppe-Litjens, Sevenum
98. H. Obers en M. Obers, Sevenum
99. Stichting Groengroep Sevenum, Sevenum
100. LLTB, Roermond
101. Flora Holland, Venlo
102. Sancland B.V., Venlo
103. H.E. Real Estate B.V., Venlo
104. ECC Transport B.V., Venlo
105. Interzuid Transport B.V., Venlo
106. Th.R.F. van Dooren, Venlo
107. Arte Espina B.V., Venlo
108. Janssen recycling, Venlo
109. SLE B.V., Venlo
110. Claessen II B.V., Venlo
111. Mts. Besouw Achten, Grubbenvorst
112. Thermo King Transportkoeling B.V., Venlo
113. G.J.W. Rutten namens Allers bedrijfswagens B.V., Venlo
114. K. Teeuwen, Sevenum
115. J. Verhaegh-Roeven, Sevenum
116. L.P.G.M. Verhaegh, Sevenum
117. C.D. Saglibene, Sevenum
118. H.J.G. de Ruijter, Maasmechelen
119. J. Coopmans, Venlo
120. H. Roeven, Sevenum
121. J. van Beek en C. van Huijkelom, Venlo
122. R.G.J. Dorssers, Sevenum
123. M. van Helden-Teegelbeckers, Sevenum
124. M.H.G. Mevis en P.M.P.M. Mevis van de Rijdt, Sevenum
125. H.J. Peelen, Venlo
126. H.N. Giesbers en S.P.H. Hermans, Sevenum
127. J. Minten, Sevenum
128. M.H.M. van de Logt en J.G.H. van de Logt van Enckevort, Grubbenvorst
129. Bezreg Düsseldorf, Düsseldorf (Dld)
130. J.B.M.M. Tacken, Sevenum
131. P.J.G. Aerts, Grubbenvorst, A.M. Poels-Aerst, Grubbenvorst en T.W. Aerts-Nabben, Venlo
132. B.H.J. Drissen en E.T.H. Janssen, Sevenum
133. J.G. Houben en H.P.M. Houben-Verdel
134. Ien, Sevenum

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Gebiedsontwikkeling Klavertje 4
regio Venlo**

De provincie Limburg wil het gebied Klavertje 4 ontwikkelen. Onderdelen van deze gebiedsontwikkeling zijn de grootschalige glastuinbouwgebieden Californië en Siberië, de bedrijventerreinen Trade-Port Noord en Freshpark, de veilingen ZON en Flora Holland, Greenpark Venlo (waar in 2012 eerst de Floriade plaatsvindt) en een ringvormige ontsluitingsweg (waar de zogeheten 'Greenportlane' onderdeel van is). Hiervoor is een aanvulling van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) nodig. Voor besluitvorming over de POL-aanvulling is een m.e.r.-procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2598-8

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

